

PATVIRTINTA
Alytaus „Volungės“ progimnazijos
direktoriaus 2022 m. rugpjūčio 22 d.
įsakymu Nr. V-79(1.2.)

ALYTAUS „VOLUNGĖS“ PROGIMNAZIJS

ETIKOS NORMOS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Alytaus „Volungės“ progimnazijos (toliau – mokykla) etikos normose (toliau – etikos normos) skelbiamos bendražmogiškosios bei profesinės etikos vertybinės nuostatos ir moralaus elgesio principai, kuriuos įsipareigoja taikyti visi mokytojai ir darbuotojai.

2. Etikos normos skiriamos tam, kad padėtų mokyklos mokytojams, darbuotojams suprasti etiško elgesio problemas, kurios gali kilti darbinėje veikloje, tarpusavio santykiuose, viešajame gyvenime, ir padėtų jas spręsti.

3. Etikos normos papildo mokytojų ir darbuotojų teisių, pareigų, atsakomybės nuostatas, kurios yra reglamentuotos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Alytaus „Volungės“ progimnazijos nuostatuose, darbo tvarkos taisyklėse ir kituose teisės aktuose.

4. Etikos normų pagrindą sudaro šios pagrindinės vertybės:

- 4.1. pilietiškumas;
- 4.2. bendravimas ir bendradarbiavimas;
- 4.3. bendruomenės narių saugumas;
- 4.4. demokratiškumas;
- 4.5. lankstumas;
- 4.6. pagarba žmogui;
- 4.7. profesionalumas;
- 4.8. tautiškumas;
- 4.9. teisingumas;
- 4.10. tolerancija.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

5. **Etika** – asmens elgesį ir veiksmus sąlygojantis vertybių taikymas.

6. **Moralė** – žmonių elgesį reguliuojančios normos ir principai.

7. **Mokytojų ir darbuotojų etika** – dora, pareigingumu, atsakingumu, kūrybingumu, sąžiningumu, teisingumu, žmoniškumu, objektyvumu grindžiami tarpusavio ir darbo santykiai, nepriekaištingas etinės elgsenos laikymasis viešajame gyvenime.

8. **Etikos normų pažeidimas** (neetiškas poelgis) – poelgis, veiksmas, elgesys darbe, visuomenėje, tarpusavio bendravime, sukeliantis prieštarigus bendradarbių vertinimus, pasireiškiančius dorovinės elgsenos normų nepaisymu, ignoravimu ar pažeidimu, kuris blogina bendruomenės mikroklimatą, trikdo darbinę nuotaiką ir darbo ritmą.

9. **Etiškas sprendimas** – geras, teisingas, visuomenės daugumos puoselėjamos vertybėms neprieštaraujantis sprendimas.

10. **Kompetencija** – funkcinis gebėjimas adekvačiai atlikti tam tikrą veiklą, turėti jai pakankamai žinių, įgūdžių, energijos.

11. **Vertybė** – idėjos ir įsitikinimai, formuojantys, skatinantys žmogaus būvį ar elgseną.

12. **Tolerancija** – pakantus kitos nuomonės, požiūrių, įsitikinimų, tikėjimo gerbimas.

III. ETIKOS NORMŲ TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

13. Etikos normų paskirtis – nustatyti tolerancijos ribas mokyklos narių tarpusavio santykiuose, išryškinti mokytojų, darbuotojų etikos požiūriu vengtiną elgesį.

14. Formuoti mokytojų ir darbuotojų suvokimą, kad etika būtina bet kurioje veikloje, ji svarbi didinant visuomenės pasitikėjimą mokyklos veikla.

15. Padėti mokyklos mokytojams ir darbuotojams vertinti, spręsti konkrečius etinio pobūdžio klausimus ir priimti etiškus sprendimus.

IV. PAGRINDINIAI ETIKOS PRINCIPAI IR VEIKLOS ETIKOS REIKALAVIMAI

16. Mokytojai ir darbuotojai įsipareigoja aktyviai palaikyti mokyklos siekius, garbingai atstovauti mokyklai, etiškai elgtis tiek mokykloje, tiek už jos ribų, tinkamai reprezentuoti jos vardą Lietuvoje ir užsienyje.

17. Objektyviai, remiantis kompetencija, vertinti kitų darbus ir pastangas, atskleidžiant nepanaudotas galimybes, kolegiskai patariant ir padedant vieni kitiems.

18. Laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti pareigybės aprašymuose numatytas funkcijas.

19. Puoselėti pagarbius savitarpio santykius su kiekvienu bendruomenės nariu, savivaldos institucijomis (Mokyklos taryba, mokytojų taryba, metodine taryba, mokinių taryba ir kitomis).

20. Su mokytojo, darbuotojo etika nedera:

20.1. mokinių arba kolegų diskriminavimas dėl rasės, tautybės, religinių įsitikinimų, šeimyninės padėties, dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje, meninėje ar sportinėje veikloje;

20.2. nesąžininga profesinė konkurencija tarp kolegų, dalyvavimas negarbinguose sandoriuose, visiems mokytojams skirtos informacijos slėpimas, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;

20.3. mokytojo nepagarbus atsiliepimas apie nedalyvaujančio kolegos pedagoginius gebėjimus, asmenines savybes;

20.4. viešas konfidencialios informacijos apie kolegas aptarinėjimas (darbo užmokestis, karjeros ketinimai, kompetencija, asmeniniai reikalai ir asmeninės savybės, elgesys, gyvenimo būdas, apranga) tiek su mokiniais, tiek su kitais asmenimis;

20.5. mokytojo nepagarbus, familiarus elgesys su mokiniu, mokinio asmeninių savybių, jo šeimos klausimų aptarimas ar paviešinimas asmenims, tiesiogiai nesusijusiems su jų ugdymu, problemos sprendimu.

20.6. šokiruojanti, mokinių dėmesį blaškanti (netvarkinga, laisvalaikio, sportinė (išskyrus kūno kultūros mokytojus) apranga;

20.7. alkoholinių gėrimų, tabako gaminių ir narkotinių medžiagų turėjimas ar vartojimas mokykloje ir jos teritorijoje.

21. Mokytojas, darbuotojas konfliktus, nesusipratimus siekia išspręsti argumentuotai, pagarbiai, nemenkindamas, nežemindamas.

22. Mokytojas, darbuotojas reiklus sau, pats pasirenka tinkamą bendravimo stilių, kurio pagrindas – abipusė pagarba. Nuolat rūpinasi savo kalbos ir bendravimo kultūra. Jo kalboje nėra keiksmažodžių, vulgarybių, šiurkščių, žeidžiančių frazių.

23. Mokytojo, darbuotojo laisvei prieštarauja:

23.1. nepakantumas kitokiai mokinių ar kolegų nuomonei bei argumentuotai kritikai;

23.2. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas;

23.3. mokytojų ir mokinių tėvų išsakomos nuomonės apie priimamus reikšmingus bendruomenei sprendimus sąmoningas ribojimas arba ignoravimas.

V. MOKYMO/(-SI) IR DARBO ETIKA

24. Dalykiškai bendraudami ir bendradarbiaudami, mokytojai ir darbuotojai turi būti kompetentingi, kultūringi, humaniški, teisingi, reiklūs sau ir kitiems, privalo kontroliuoti ir slopinti savo neigiamus asmeninius bruožus – nervingumą, nesusivaldymą, emocinį pasikarščiavimą ir panašiai.

25. Mokytojas privalo nešiurkščiai, neižeidžiamai, bet reikliai reikšti kategorišką nepakantumą mokinių nesąžiningumui, elgesio normų pažeidimo faktams – plagijavimui, nusirašinėjimui, falsifikavimui, pažymių klastojimui. Mokinio žinių bei įgūdžių vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, suderintas su dėstomo dalyko tikslais, priklausantis nuo žinių kokybės.

26. Tiesioginių ar netiesioginių dovanų, neakademinių pobūdžio paslaugų, tiesiogiai nesusijusių su ugdymu, reikalavimas arba priėmimas iš mokinių tėvų, vertinamas kaip neetiškas poelgis.

27. Mokytojas privalo primygtinai nereikalauti asmeninio pobūdžio informacijos iš mokinių, nesieti tokio pobūdžio informacijos su žinių įvertinimu.

28. Pasitikėjimo atmosferai kenkia konfidencialios informacijos pateikimas (atskleidimas) tretiesiems asmenims, jų aptarimas su kitais darbuotojais nesant specialaus pagrindo (teisinio pagrindo, naudos mokiniui arba numatomos žalos kitiems).

29. Neleistina naudoti privataus pobūdžio informacijos apie mokinį be jo tėvų sutikimo kaip mokymo ar tyrimo medžiagos.

30. Neleistinas nekorektiškas, tendencingas kolegos darbo kritikavimas ir sąmoningas menkinimas (ypač pamokų metu su mokiniais) dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio ir metodinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų.

VI. ETIKOS NORMŲ PRIĖMIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

31. Būtina etikos normų priėmimo sąlyga – viešas dokumento projekto svarstymas.

32. Priimtų etikos normų viešas skelbiamas mokyklos interneto svetainėje.

33. Mokyklos bendruomenė įsipareigoja gerbti etikos normas ir rūpintis jų veiksmingumu, nelikti abejinga etikos normų pažeidimo atvejams.

34. Etikos normų vykdymo priežiūrą atlieka sudaryta Etikos komisija, susidedanti iš 5 mokyklos mokytojų, išrinktų Mokytojų tarybos posėdyje.

35. Etikos komisija dirba vadovaudamasi patvirtintu Etikos komisijos darbo reglamentu.

35.1. laikosi konfidencialumo ir neatskleidžia informacijos pareiškimą pateikusį asmenį;

35.2. išnagrinėję pareiškimą, gali imtis visų jų įgaliojimus atitinkančių poveikio priemonių prieš normas pažeidusį bendruomenės narį.

36. Už mokytojų, darbuotojų etikos pažeidimus, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, taikytinos moralinio poveikio priemonės (pvz., pastaba, įspėjimas, įvertinimo pavišinimas ir pan.). Etikos normų priežiūrą vykdančios Etikos komisijos sprendimai yra rekomendacinio pobūdžio direktoriui priimant sprendimą dėl darbo sutarties pratęsimo, darbuotojo skyrimo į aukštesnes pareigas, atestuojant aukštesnei kvalifikacinei kategorijai gauti bei kitais atvejais.

37. Pagrindas pradėti nagrinėjimą dėl etikos normų pažeidimo:

37.1. pareiškėjo rašytinis pareiškimas su pateiktais faktais;

37.2. visuomenės informavimo priemonėse pateikta informacija apie mokykloje pažeistas darbuotojų, ugdytinių ir kitų asmenų teises;

37.3. pažeidimai, dėl kurių pateikiamas pareiškimas, turi būti įvykę ne anksčiau negu prieš mėnesį;

37.4. pareiškimai dėl etikos pažeidimų įteikiami mokyklos direktoriui, užregistruojami mokyklos raštinėje pagal raštvedybos reikalavimus;

37.5. svarstomi tik aiškiai motyvuoti pareiškimai raštu. Anoniminiai pareiškimai nesvarstomi;

37.6. bendruomenės narys, dėl kurio gautas pareiškimas ar informacija, per 3 darbo dienas pasirašytinai yra informuojamas apie jo turinį ir per 5 darbo dienas nuo informavimo dienos raštu pateikia paaiškinimą;

37.7. jeigu bendruomenės narys, dėl kurio gautas pareiškimas ar informacija, atsisako rašyti paaiškinimą, direktorius įsakymu sudaro trijų mokyklos darbuotojų komisiją, kuri atsisakymo faktą užfiksuoja aktu ir pateikia mokyklos direktoriui.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

37. Šių etikos normų privalo laikytis kiekvienas mokytojas ir darbuotojas. Su etikos normomis mokytojai, darbuotojai supažindinami pasirašytinai (1 priedas).

38. Šios etikos normos įsigalioja suderinus su Mokytojų taryba ir įsakymu patvirtinus mokyklos direktoriui.

39. Apie etikos normų nesilaikymą pranešama raštu direktoriui, kuris svarsto gautą informaciją ir nusprendžia, ar reikalinga, kad faktą išsamiai patikrintų savivaldos institucija.

40. Mokyklos etikos normos negali numatyti visų nepagarbos pripažintoms pedagoginėms vertybėms atvejų, todėl Etikos komisija, spręsdama konkrečius pareiškimus dėl etiškai nederamo elgesio, mokytojų etikos normų nenumatytais atvejais turi spręsti, ar konkretus poelgis suderinamas su mokytojo etikos normų pripažintomis pamatinėmis akademinės etikos vertybėmis, ar gali būti toleruojamas.
